

การสังเคราะห์ภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่ง
ในประเทศไทย

THE SYNTHESIS OF WISDOM, WAY OF LIFE AND CULTURAL NAWATVITEE
TOURISM DEVELOPMENT OF LAO KHRANG ETHNIC GROUP IN THAILAND

จิรศุภา ปล่องทอง¹ และ สุพิชฌาย์ จินดาวัฒนภูมิ²
Jirasupa Plongthong¹ and Supitchar Jindawattanaphum²

Article History

Received: 14-01-2025; Revised: 30-03-2025; Accepted: 30-03-2025

<https://doi.org/10.14456/issc.2025.16>

บทคัดย่อ

บทนำ: การสังเคราะห์ภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่งในประเทศไทยนั้น **วัตถุประสงค์ของการวิจัย:** 1) เพื่อรวบรวมงานวิจัยทางด้านภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่งในประเทศไทย และ 2) เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยด้านภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่งในประเทศไทย **ระเบียบวิธีวิจัย:** เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร จำนวน 41 เรื่อง จากการศึกษาค้นคว้า รวบรวมเนื้อหางานวิจัย บทความวิชาการ และวิทยานิพนธ์ จากฐานข้อมูลโครงการ TDC หรือ Thai Digital Collection และฐานข้อมูลห้องสมุดมหาวิทยาลัย ในระบบ OPAC หรือ Online Public Access Catalog โดยคัดเลือกรายงานวิจัยเกี่ยวกับภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่งในประเทศไทย ตั้งแต่พ.ศ. 2545-2561 **ผลการวิจัย:** พบว่าผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่งในประเทศไทย มีทั้งสิ้น 41 เรื่อง สรุปได้ 11 หมวดหมู่ ได้แก่ 1) ภูมิปัญญาผ้าทอลาวครั่ง 2) ภูมิปัญญาด้านภาษาลาวครั่ง 3) การพัฒนาและสืบทอดภูมิปัญญาลาวครั่ง 4) ภูมิปัญญาด้านโหราศาสตร์ 5) ประเพณีขึ้นห่อเจ้านาย 6) ความเชื่อและพิธีกรรมการนับถือผี 7) ภูมิปัญญาด้านเรือนลาวครั่ง 8) ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม 9) วิถีชีวิตและความเป็นมาของชาติพันธุ์ลาวครั่งในประเทศไทย 10) ภูมิปัญญาด้านอาหารลาวครั่ง และ 11) อัตลักษณ์และการรักษาอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ลาวครั่ง ภูมิปัญญาที่มีผู้ศึกษามากที่สุด คือ ภูมิปัญญาผ้าทอลาวครั่ง รองลงมา คือ การพัฒนาและสืบทอดภูมิปัญญาลาวครั่ง และภูมิปัญญาภาษาลาวครั่ง ผู้วิจัยนำข้อมูลมาสังเคราะห์ พบประเด็นที่คล้ายคลึงกันในการดำเนินการวิจัย 5 ประเด็น ได้แก่ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั่งในประเทศไทย 2) เนื้อหาตามขอบเขตงานวิจัย 3) วิธีดำเนินการวิจัย 4) ผลการวิจัย และ 5) การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์ลาวครั่ง; ภูมิปัญญา; วิถีชีวิต; วัฒนธรรม

¹ อาจารย์จิรศุภา ปล่องทอง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat University *First author

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร., สุพิชฌาย์ จินดาวัฒนภูมิ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

Asst. Prof., Ph.D, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat University

Email: Jiraandkhunre@gmail.com *Corresponding author

ABSTRACT

Introduction: The synthesis of the wisdom of the Lao Khrang ethnic group in Thailand has the following **objectives:** (1) to compile research on the wisdom, way of life, and culture of the Lao Khrang ethnic group in Thailand, and (2) to synthesize research on the wisdom, way of life, and culture of the Lao Khrang ethnic group in Thailand. **Methods:** This study is a documentary research based on 41 studies. This research collect content to synthesize research, research articles, academic articles And thesis From the project database TDC or Thai Digital Collection and local university library database OPAC or Online Public Access Catalog. The research was selected on the wisdom, way of life and culture of Lao Khrang ethnic groups in Thailand by collecting that information between the years 2002-2018. **Results:** A study of academic works on wisdom, way of life and culture of Lao Khrang ethnic group in Thailand There are 41 titles in total. All 11 categories can be summarized as follows: 1) Lao Khrang cloth wisdom 2) Lao Khrang language wisdom 3) Development and inheritance of Lao Khrang wisdom 4) Astrological wisdom 5) The tradition of ascending the lord 6) beliefs and rituals of worshipping spirits 7) Lao Khrang house wisdom 8) Agricultural wisdom 9) Lao Khrang lifestyle and history in Thailand 10) Lao Khrang food wisdom and 11) Identity and identity preservation of Lao Khrang ethnicity. The most studied wisdom is Lao Khrang woven cloth, followed by the development and inheritance of Lao Khrang wisdom. And the Lao Khrang language wisdom. The researcher, using the obtained data to synthesize, found similar issues in 5 issues: 1) the basic information study of the Lao Khrang ethnic group in Thailand 2) the content according to the research scope 3) the research method 4) the results Research and 5) the use of research results

Keywords: Lao Khrang ethnicity; wisdom; lifestyle; culture

1. บทนำ

ภูมิปัญญาและวิถีชีวิตเป็นแนวทางในการกำหนดสังคมให้มีเอกลักษณ์ในการดำเนินชีวิตของตนเอง ตามความรู้พื้นฐานและประสบการณ์ที่สั่งสมมาจากคนรุ่นก่อนเพื่อถ่ายทอดไปยังคนรุ่นต่อไปให้มีรูปแบบในการดำเนินชีวิตสามารถจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตได้โดยที่พฤติกรรมนั้นไม่ขัดกับวัฒนธรรมและวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมถือปฏิบัติสืบต่อกันมา นอกจากภูมิปัญญากับวิถีชีวิตจะเป็นสิ่งที่กำหนดรูปแบบของการดำเนินชีวิตของคนในสังคมแล้ว ยังเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความเจริญของสังคมของกลุ่มสังคมนั้น ๆ อีกด้วย ภูมิปัญญาและวิถีชีวิตจึงมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กับวัฒนธรรม หลอมรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการสร้างกรอบแนวคิดในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุขและเข้าใจกันและกัน ไม่เกิดการแปลกแยกในสังคม สำหรับประเทศไทยนั้นเป็นประเทศที่มีหลากหลายวัฒนธรรมเนื่องจากว่ามีกลุ่มชาติพันธุ์หลากหลายกลุ่มเข้ามาตั้งรกรากกระจายตามพื้นที่ต่าง ๆ ในประเทศไทย ซึ่งส่งผลให้เกิดภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มตามแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์นั้นได้ถือปฏิบัติสืบต่อกันมาเพื่อคงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของตนเองและแสดงให้เห็นถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแม้จะอยู่ต่างที่ต่างถิ่นก็ตาม สำหรับกลุ่มชาติพันธุ์ที่เข้ามาตั้งรกรากในประเทศไทยนั้น เป็นกลุ่มคนที่แต่เดิมไม่ได้มีถิ่นฐานอยู่ที่

ประเทศไทยและมีภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากคนไทย เมื่อเข้ามาอาศัยในประเทศไทยด้วยเหตุผลบางประการจึงเกิดคำว่า "ชาติพันธุ์" และ "ชาติพันธุ์วิทยา"

อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา (2560, หน้า 108) ได้กล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งซึ่งยังคงอนุรักษ์ภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของตนเองไว้อย่างเหนียวแน่นจนกลายเป็นอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มที่โดดเด่นและเป็นที่น่าศึกษาสำหรับผู้สนใจแนวคิดชนวิทยา นั่นคือ กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง วิถีชีวิตชุมชนวัฒนธรรมของลาวครั้ง ยังคงมีการอนุรักษ์ภูมิปัญญา เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ภูมิปัญญาดังกล่าวที่ยังคงปรากฏและสืบทอดต่อมาจนปัจจุบัน ได้แก่ ภาษาถิ่น การแต่งกาย ผ้าทอลาวครั้ง ความเชื่อด้านการนับถือผี การต้อนรับแขกผู้มาเยือนด้วยการแสดงดนตรีพื้นบ้าน และรำกลอนฟ้อนแคน ซึ่งลักษณะของภูมิปัญญาที่สืบทอดต่อกันมานี้มีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ที่น่าสนใจในการศึกษารายละเอียดอย่างลึกซึ้ง เพื่อถ่ายทอดความน่าภาคภูมิใจของวิถีชีวิตของชาติพันธุ์ สืบสานวัฒนธรรมให้คงอยู่โดยไม่เสื่อมสลายไปตามกาลเวลา

กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งเป็นชนกลุ่มน้อยที่อพยพมาจากประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในช่วงสมัยกรุงธนบุรี จนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว มีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น ลาวคั้ง ลาวซี้คั้ง หรือลาวครั้ง ซึ่งคำว่า “คั้งหรือครั้ง” นั้น ได้มีการสันนิษฐานถึงที่มาไว้ 3 ประการ คือ ประการแรก สันนิษฐานว่ามาจากชื่อภูเขาที่มีลักษณะคล้ายระฆังอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของหลวงพระบางในประเทศลาวซึ่งเป็นถิ่นฐานเดิมของลาวครั้ง เรียกว่า “ภูซัง หรือภูครั้ง” ประการที่สอง มาจากความหมายว่า ครั้งที่ใช้หมักตรา แต่ในภาษาลาวครั้งไม่มีเสียงพยัญชนะ ร จึงออกเสียงเป็น “คั้งหรือซี้คั้ง” และประการที่สาม คือ ลาวครั้งนิยมเลี้ยงครั้งและใช้ครั้งย้อมผ้า จึงใช้ครั้งเป็นของส่งส่วยให้กับรัฐบาลไทย จึงได้ชื่อว่าลาวซี้คั้ง (สมทรง บุรุษพัฒน์และคณะ, 2554, หน้า 102) สำหรับลาวครั้งที่อยู่ในประเทศไทยมาจากเมืองคั้ง (ครั้ง) ในแขวงหลวงพระบาง โดยกระจายตัวในการตั้งถิ่นฐานไปยังภาคอีสาน และภาคกลางของประเทศไทย เช่น จังหวัดเลย พิษณุโลก พิจิตร กำแพงเพชร อุทัยธานี ชัยนาท นครสวรรค์ และนครปฐม

เอกลักษณ์ของชาวลาวครั้งที่มีลักษณะเด่นได้แก่ ภาษาพูด ที่มีเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงสูง มีวัฒนธรรม และประเพณีที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษยังคงอยู่จนถึงปัจจุบันนี้ ได้แก่ ประเพณียกธง ที่ยังยึดถือและสืบทอดปฏิบัติกันมาโดยจัดขึ้นในเดือนเมษายนของทุกปี เป็นการแสดงออกถึงความสามัคคีและร่วมมือร่วมใจของประชาชนในท้องถิ่น และประเพณีขึ้นศาลเจ้าวนาย ชาวลาวครั้งจะมีความผูกพันทางเครือญาติ ซึ่งถือว่าเป็นเหตุผลที่มีการดำรงอยู่ของเผ่าพันธุ์และการธำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์เฉพาะตัว เอกลักษณ์อีกประการหนึ่งของชาวลาวครั้ง คือ การแต่งกาย โดยผู้ชายจะมีผ้าขาวม้าคาดเอวเป็นลายตารางหมากรุก 5 สี ส่วนผู้หญิงจะมีการแต่งกายด้วยผ้าทอมัดหมี่ ต่อผ้าขึ้นตีนจก ซึ่งประกอบไปด้วยส่วนตัวผ้าขึ้น นิยมทอด้วยผ้ามัดหมี่ทอแซมสลับกับการ "ทอแบบขิด" เป็นลายทางเล็ก ๆ สีเหลืองหรือสีขาวคั่นระหว่างผ้ามัดหมี่เพื่อแบ่งช่องลวดลายผ้า สลับเน้นลวดลาย วัตถุที่ใช้ ได้แก่ ผ้าฝ้าย ผ้าไหม หรือ ไผ่สังเคราะห์ ส่วนสีแดงนั้นใช้เป็นลายขึ้นหรือเรียกกันว่าตีนขึ้น ซึ่งลักษณะของภูมิปัญญาที่สืบทอดต่อกันมานี้มีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ที่น่าสนใจในการศึกษารายละเอียดอย่างลึกซึ้ง เพื่อถ่ายทอดความน่าภาคภูมิใจของวิถีชีวิตของชาติพันธุ์ สืบสานวัฒนธรรมให้คงอยู่โดยไม่เสื่อมสลายไปตามกาลเวลา แม้ว่าจะดำรงอยู่และตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ผืนแผ่นดินประเทศไทย

การดำรงอยู่ของเอกลักษณ์ประจำชาติพันธุ์ของตนสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาในการดำเนินชีวิตตามวิถีจากอดีตจวบจนปัจจุบัน สำหรับภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทยนั้นได้มีผู้ศึกษาวิจัยไว้หลากหลาย แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาในด้านต่าง ๆ ล้วนมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต ที่หลอมรวมให้คนในชุมชนดำรงอยู่อย่างเหนียวแน่น

การสังเคราะห์ภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยทั้งในด้านภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทยจากผลงานวิจัยหลาย ๆ เรื่องที่ศึกษาด้วย

ประเด็นเดียวกัน เพื่อหาองค์ความรู้ด้วยวิธีทางสถิติและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพให้ได้ข้อสรุปจากงานวิจัยอย่างเป็นระบบ คำตอบที่ได้จากงานวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานข้อมูลในการพัฒนาแผนงานวิจัยและการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในจังหวัดนครปฐมต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อรวบรวมงานวิจัยทางด้านภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย
2. เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยด้านภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย

3. การทบทวนวรรณกรรม

ความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง

อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา (2560, หน้า 109) ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งไว้ว่า ชาติพันธุ์ “ไทครั้ง” หรือที่เรียกกันว่า “ลาวครั้ง” มีประวัติการถูกกวาดต้อนมาพร้อมกลุ่มลาวอื่น ๆ จากหลวงพระบางและเวียงจันทน์ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สืบเชื้อสายบรรพบุรุษซึ่งเคยอาศัยอยู่ทางตอนบนของลำน้ำโขง คือ เป็น “ลาว” แห่งอาณาจักรศรีสัตนาคนหุต โดยมีผู้สันนิษฐานว่าเป็นบริเวณเทือกเขาภูซัง ชาวลาวครั้งถูกกวาดต้อนเข้าประเทศไทยด้วยเหตุผลทางสงครามแต่ปลายสมัยกรุงธนบุรีจนถึงสมัยรัชกาลที่ 3 มาอยู่บริเวณเมืองหลวงภาคกลาง ลาวครั้งมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันว่า ลาวซั้ง ลาวคั้ง หรือลาวครั้ง แม้ว่าจะมาตั้งถิ่นฐานใหม่ในประเทศไทย แต่กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งก็ยังคงอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรม ประเพณี ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ประจำกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเองไว้อย่างเหนียวแน่น และยังคงสืบทอดต่อมาจวบจนถึงปัจจุบัน

กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทยมีการปรับเปลี่ยนเพื่อปรับตัวให้สามารถดำรงอยู่กับสังคมใหม่ วัฒนธรรมใหม่ และวิทยาการสมัยใหม่ได้ แต่ก็ยังสามารถอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และวัฒนธรรมเดิมของกลุ่มชนได้อย่างแน่นแฟ้น เช่น การอนุรักษ์ภาษาลาวครั้ง โดยใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันกับกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง การสร้างพิพิธภัณฑ์เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวความเป็นมาให้เยาวชนรุ่นหลังได้เรียนรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นต้น แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือทางชุมชนในการอนุรักษ์และสืบสานต่อวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์อันโดดเด่นของกลุ่มชาติพันธุ์ให้คงอยู่ไม่เสื่อมสลายไป

ความหมายของภูมิปัญญา

ภูมิปัญญา หมายถึง มวลความรู้และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นโดยผ่านกระบวนการสั่งสมจากประสบการณ์ในวิถีชีวิตของชาวบ้านซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่ชาวบ้านหรือชุมชนคิดค้นเองและมีกระบวนการถ่ายทอดสืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น หรือได้รับการจากการศึกษาและอบรมในสถาบันทุกสถาบันภายในท้องถิ่น อันได้แก่ สถาบันศาสนา สถาบันครอบครัว สถานประกอบการ และองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นมรดกทางสังคมและเป็นวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาและนำองค์ความรู้นั้นมาแก้ปัญหาหรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับกาลสมัย เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสงบสุข (นุชลี คล้ายวันเพ็ญ, 2553, หน้า 27) ในส่วนของ ศศิธร ธรรมโสภิต (2553, หน้า 36) ได้ให้ความหมายของภูมิปัญญาไว้ว่า หมายถึง องค์ความรู้ความสามารถ และทักษะของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ และความเฉลียวฉลาดของคนแต่ละคน ผ่านกระบวนการเลือกสรร เรียนรู้ปรุงแต่ง พัฒนา และมีการถ่ายทอดสืบทอดกันมา เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหา พัฒนาชีวิตของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสภาพธรรมชาติ รวมทั้งเหมาะสมกับยุคสมัย

จากความหมายของนักวิชาการนั้น สามารถสรุปได้ว่าภูมิปัญญา เป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินชีวิต เกิดจากประสบการณ์ที่ปฏิบัติมาอย่างสม่ำเสมอจนกลายเป็นความชำนาญ และมีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการ

ดำรงชีวิต เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม สังคม และพื้นที่ที่ตนเองอาศัยอยู่ เช่น ด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม และหัตถกรรม ด้านการแพทย์แผนไทย ด้านภาษาและวรรณกรรม ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี เป็นต้น สามารถนำความรู้นี้มาใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ และถ่ายทอดไปสู่คนรุ่นหลังให้สืบต่อกันเพื่อดำรงชีวิตอยู่กับถิ่นฐานได้อย่างเหมาะสม

นักวิชาการได้มีการกำหนดสาขาของภูมิปัญญาไว้ ดังที่ นันทสาร สีสลับ และคณะ (2540, หน้า 10-12) ได้วิจัยแนวทางการส่งเสริมภูมิปัญญาไทย และกำหนดภูมิปัญญาไว้ 10 สาขา ดังนี้ 1. สาขาเกษตรกรรม 2. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) 3. สาขาการแพทย์แผนไทย 4. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน 6. สาขาสวัสดิการ 7. สาขาศิลปกรรม 8. สาขาการจัดการ 9. สาขาภาษาและวรรณกรรม และ 10. สาขาศาสนาและประเพณี

จากการกำหนดสาขาของภูมิปัญญาสะท้อนให้เห็นว่าการดำรงอยู่ของมนุษย์นั้นเกิดจากการพึ่งพาอาศัยองค์ความรู้จากประสบการณ์ที่ถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และความรู้ที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมตามถิ่นฐานที่ตั้งรกรากอยู่ตนเอง ผู้วิจัยได้นำแนวทางการกำหนดสาขาภูมิปัญญามาสร้างกรอบในการสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสร้างกระบวนการและชุดความรู้ภูมิปัญญากลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทยต่อไป

แนวความคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิต

ภูษิตีร์ ชันติกุล (2554, หน้า 6) ได้ให้ความหมายของวิถีชีวิต ไว้ว่า หมายถึง แนวทางการดำเนินชีวิตของผู้คนในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ โดยการสะท้อนพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงถึงทัศนคติ ค่านิยม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลธรรม และคุณธรรม จนกลายเป็นแบบแผน กฎเกณฑ์ที่สามารถร่วมกันปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

วิถีชีวิต หมายถึง แนวทางในการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลซึ่งได้รับอิทธิพลจากการถ่ายทอดสืบทอดมาของครอบครัวหรือชุมชน และถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอในชีวิตประจำวัน สำหรับวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งนั้น เป็นแนวทางในการแสดงออกของพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของคนในชุมชนอย่างสม่ำเสมอและมีการถ่ายทอดอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการถือปฏิบัติให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มคนในชุมชน สอดคล้องกับแนวความคิดของ นันทพร ศรีสุทธะ (2544, หน้า 70) และ พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2556, หน้า 1075)

ความหมายของวัฒนธรรม

อคิน รพีพัฒน์ (2551, หน้า 72) ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่า หมายถึง องค์กรรวมทั้งซับซ้อน ซึ่งรวมถึงความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ ศิลปกรรม กฎหมาย ประเพณี ความสามารถ และลักษณะนิสัยอื่น ๆ ที่คนได้รับมาในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งหนึ่งของสังคม สอดคล้องกับ นิยพรรณ วรณศิริ (2550, หน้า 45) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรมของมนุษย์ที่ได้รับการจัดสรรขึ้นมาด้วยความตั้งใจ ความหมายของวัฒนธรรมมี 2 ความหมาย คือความหมายในเชิงมนุษยศาสตร์ วัฒนธรรม หมายถึง ความดีงามไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมของคน สัตว์ สิ่งของ จะต้องแสดงออกถึงความดีงามจึงจะเป็นวัฒนธรรม และความหมายในเชิงสังคมศาสตร์

จากที่นักวิชาการได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้นั้น สามารถสรุปได้ว่า วัฒนธรรม หมายถึง แนวทางในการกำหนดพฤติกรรม ความคิด ระเบียบ และข้อปฏิบัติที่เจริญรุ่งเรืองและดีงาม ซึ่งผ่านการปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในสังคม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเคราะห์งานวิจัยและด้านภูมิปัญญา

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีความสอดคล้องกับงานวิจัยการสังเคราะห์ภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรม กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการสังเคราะห์งานวิจัย ดังนี้

1. เพื่อหาข้อสรุปประเด็นต่าง ๆ อย่างมีระบบตามเทคนิควิธีการวิจัย ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพให้ได้มาซึ่งคำตอบของปัญหางานวิจัย

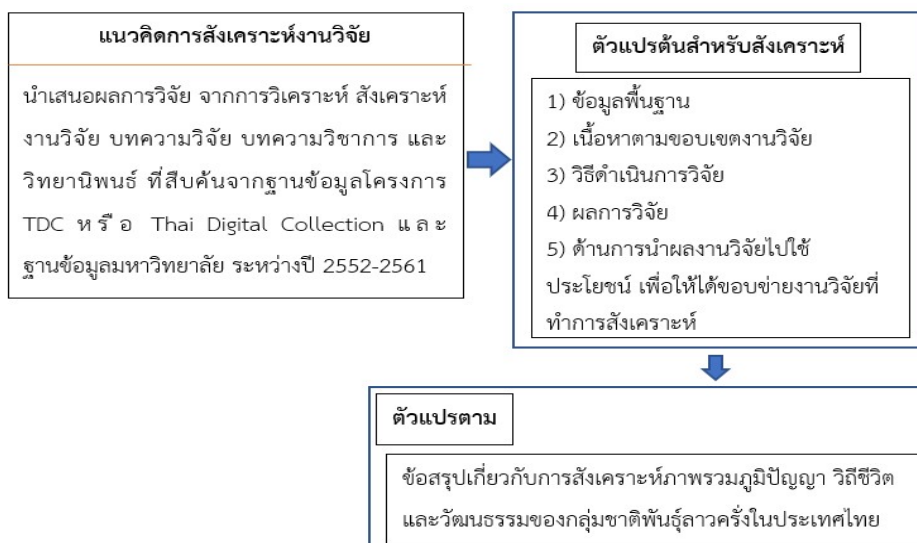
2. เพื่อหาข้อสรุปงานวิจัยในส่วนของคุณค่าคลั่งและความแตกต่างของภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทยเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์อย่างกว้างขวาง

3. นำประเด็นเรื่องของความหมายของ ชาติพันธุ์ มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดค่าสำคัญสำหรับสืบค้นข้อมูลเพื่อใช้เป็นหลักฐานอ้างอิง และหลักฐานประกอบการสังเคราะห์ภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย โดยกำหนดค่าสำคัญสำหรับสืบค้นไว้ว่า ชาติพันธุ์ลาวครั้ง และได้เก็บรวบรวมข้อมูลลักษณะที่เป็นอัตลักษณ์ของไทครั้งเพื่อใช้ในการเชื่อมโยงข้อสรุปการสังเคราะห์ภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งต่อไป

4. เพื่อกำหนดประเด็นและเนื้อหาตามขอบข่ายที่กำหนดไว้เพื่อจะสร้างเป็นเครื่องมือแบบบันทึกสำหรับเก็บข้อมูลงานวิจัยในเชิงปริมาณ และวิเคราะห์ในลักษณะการวิจัยเชิงคุณภาพในการสังเคราะห์งานวิจัยภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย

5. เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อกำหนดประเด็นและเนื้อหาตามขอบข่ายที่กำหนดไว้เพื่อจะสร้างเป็นเครื่องมือแบบบันทึกสำหรับเก็บข้อมูลงานวิจัยในเชิงปริมาณ และวิเคราะห์ในลักษณะการวิจัยเชิงคุณภาพในการสังเคราะห์งานวิจัยภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

5. ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร กำหนดงานวิจัย บทความวิจัย บทความวิชาการ และวิทยานิพนธ์ ในช่วงระหว่างปี 2545-2561 เนื่องจากว่าเป็นช่วงเวลาที่มีการศึกษาและเผยแพร่งานวิจัยอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลยังคงมีความสดใหม่ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้โดยไม่ล้าสมัยเกินไป ค้นคว้าจากการกำหนดค่าสำคัญ ได้แก่ ลาวครั้ง ภูมิปัญญาลาวครั้ง และชาติพันธุ์ลาว

ครั้ง และกำหนดแหล่งหรือสถานที่ที่จะสืบค้นงานวิจัย สำหรับแหล่งสืบค้นของงานวิจัย ได้แก่ ฐานข้อมูลโครงการ TDC หรือ Thai Digital Collection และฐานข้อมูลมหาวิทยาลัย ซึ่งมีความน่าเชื่อถือและตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาได้

2. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยมีการกำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยเรื่องการสังเคราะห์ภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทยนั้น ครอบคลุมรวมผลงานทางวิชาการ ได้แก่ งานวิจัย งานวิทยานิพนธ์ บทความทางวิชาการ ที่มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทยทั้งหมด ไม่จำกัดว่าเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในพื้นที่ใดของประเทศไทย เพื่อให้ได้คำตอบเกี่ยวกับเรื่องภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในภาพรวม คัดเลือกเฉพาะผลงานระหว่างปี พ.ศ. 2545-2561 เท่านั้น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยการสังเคราะห์ภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย เป็นงานวิจัยที่ศึกษาค้นคว้า เก็บรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัย บทความวิจัย บทความวิชาการ และวิทยานิพนธ์ ที่มีประเด็นชื่อเรื่องศึกษาในแนวทางเดียวกันกับคำสำคัญที่ใช้ในการสืบค้น คือ การสังเคราะห์, ภูมิปัญญาลาวครั้ง, วิถีชีวิตลาวครั้ง, วัฒนธรรมลาวครั้ง และกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง ซึ่งแหล่งข้อมูลที่ผู้วิจัยเข้าถึงนั้นคือฐานข้อมูลโครงการ TDC หรือ Thai Digital Collection และฐานข้อมูลมหาวิทยาลัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยการสังเคราะห์ภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับเรื่องภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง โดยการสืบค้นเอกสาร งานวิทยานิพนธ์ งานวิจัย และบทความต่าง ๆ การรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยนั้นเกิดจากการสืบค้นจากฐานข้อมูล โดยแบ่งการสืบค้นจากฐานข้อมูล 2 แหล่งที่มา ได้แก่ 1) สืบค้นในระบบ TDC หรือ Thai Digital Collection ซึ่งฐานข้อมูลในระบบนี้จะรวบรวมเกี่ยวงานทางวิชาการไว้เป็นแหล่งใหญ่ของทุกมหาวิทยาลัย นำรายละเอียดในแต่ละประเด็นมาใช้ในการวิเคราะห์งานวิจัยต่อไป 2) สืบค้นในระบบฐานข้อมูลห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ซึ่งการสืบค้นดำเนินการโดยการสืบค้นจากฐานข้อมูล OPAC หรือ Online Public Access Catalog และไปสืบค้นด้วยตนเองตามมหาวิทยาลัยต่าง ๆ คำสำคัญที่ใช้ในการสืบค้นตามที่กำหนดไว้ในงานวิจัยนี้ได้แก่ คำว่า ชาติพันธุ์ลาวครั้ง ภูมิปัญญาลาวครั้ง วิถีชีวิตลาวครั้ง วัฒนธรรมลาวครั้ง ผลงานทางวิชาการที่คัดเลือกมานั้นจะเลือกเฉพาะเรื่องปรากฏในช่วงปี พ.ศ. 2545-2561 เท่านั้น และเรื่องใดที่ซ้ำกันในแต่ละฐานข้อมูลจะเลือกแค่เพียงเรื่องเดียวจากฐานข้อมูลเพียงฐานข้อมูลเดียว

การจัดระบบข้อมูล เมื่อสืบค้นข้อมูลจากระบบ TDC หรือ Thai Digital Collection และจากฐานข้อมูลห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ตามคำสัญญา และปี พ.ศ. 2545-2561 เรียบร้อยแล้ว จึงนำข้อมูลต่าง ๆ มาจัดระบบข้อมูล แบ่งหมวดหมู่ของเนื้อหาลงในแบบบันทึกข้อมูลภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย โดยแบ่งเป็น 1) แบบบันทึกข้อมูลจากรายละเอียดใน TDC เรื่องภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมชาติพันธุ์ลาวครั้ง พ.ศ. 2545-2561 และ 2) แบบบันทึกข้อมูลจากรายละเอียดในฐานข้อมูลห้องสมุด OPAC มหาวิทยาลัยต่าง ๆ เรื่องภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมชาติพันธุ์ลาวครั้ง พ.ศ. 2545-2561 เพื่อเป็นข้อมูลเชิงปริมาณพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ตามความถี่ของข้อมูล และสังเคราะห์ผลงานทางวิชาการในเชิงคุณภาพ เพื่อเป็นผลการวิเคราะห์ของงานวิจัยต่อไป การจัดระบบข้อมูลจัดทำเป็นตารางแบบบันทึกข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดหมวดหมู่ข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ครบถ้วนแล้ว จึงนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในงานวิจัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำงานวิจัยในโครงการต่อไป โดยการ

วิเคราะห์และสังเคราะห์แยกเป็นประเด็น 1) การศึกษาข้อมูลชั้นทุติยภูมิจากการจัดหมวดหมู่ของประเด็นต่าง ๆ ที่ปรากฏในงานวิจัย ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ได้แก่ การรวบรวมงานวิจัยทางด้านภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย 2) การสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อตกผลึกข้อมูลในด้านภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมลาวครั้ง ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ได้แก่ การสังเคราะห์งานวิจัยด้านภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย และ 3) สรุปประเด็นจากการสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างและต่อยอดองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมลาวครั้งในจังหวัดนครปฐมต่อไป

6. ผลการวิจัย

จากการสืบค้นข้อมูลในระบบฐานข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2545-2561 พบว่า มีผู้จัดทำวิทยานิพนธ์ งานวิจัย และบทความวิชาการที่เกี่ยวกับชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย จำนวนทั้งสิ้น 41 เรื่อง ผลการวิจัยจะนำเสนอพร้อมตารางแบบบันทึกข้อมูลประกอบการนำเสนอได้ 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 รายละเอียดใน TDC เรื่องภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย พ.ศ. 2545-2561

การสืบค้นงานจากฐานข้อมูล TDC หรือ Thai Digital Collection พบว่า ได้มีผู้จัดทำผลงานทางวิชาการ ได้แก่ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความวิชาการเกี่ยวกับชาติพันธุ์ลาวครั้ง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545-2561 ไว้ จำนวนทั้งสิ้น 18 เรื่อง จากแบบบันทึกข้อมูลจากรายละเอียดใน TDC เรื่องภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมชาติพันธุ์ลาวครั้ง พ.ศ. 2545-2561 พบว่า กลุ่มตัวอย่างชาติพันธุ์ลาวครั้งของการศึกษาในผลงานทางวิชาการนั้น จะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ตั้งถิ่นฐานตามพื้นที่ต่าง ๆ ในประเทศไทย ได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง หมู่บ้านโคก อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งบ้านพุร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง บ้านโคกหม้อ จังหวัดอุทัยธานี กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งบ้านกุดจอก จังหวัดชัยนาท

กลุ่มตัวอย่างงานวิจัยแสดงให้เห็นว่าชาติพันธุ์ลาวครั้งที่มีนักวิชาการเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานั้นอาศัยอยู่ในแถบภาคกลางของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดชัยนาท จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดนครปฐม สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งทั้ง 4 จังหวัดนี้ยังคงรักษา และสืบทอดอัตลักษณ์ความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งไว้อย่างเหนียวแน่นจนเป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าด้านต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย

ภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรม ของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย ที่มีการศึกษาค้นคว้าไว้นั้น สามารถแบ่งประเด็นได้ ดังนี้ 1) ภูมิปัญญาทางการทอผ้าลาวครั้ง จำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ ภูมิปัญญาการทอผ้าของคนไทยเชื้อสายลาวครั้ง ในเขตอำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี, ผ้าทอลาวครั้ง : การอนุรักษ์ฟื้นฟูและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอในวิถีชีวิต, การศึกษาตลาดผ้าทอโบราณของชนชาติลาวครั้ง บ้านโคกหม้อ จังหวัดอุทัยธานี และการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอมือพื้นเมืองของคนไทยเชื้อสายลาวครั้ง บ้านพุร้อน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี, การศึกษาวิเคราะห์ตลาดผ้ามัดหมี่ของกลุ่มคนไทยเชื้อสายลาวครั้งในจังหวัดภาคกลางของประเทศไทย, ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตผ้าจากพื้นเมืองของชุมชนลาวซี และลาวครั้ง อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี, วัฒนธรรมและแนวทางอนุรักษ์สิ่งทอพื้นถิ่นในวิถีชีวิตลาวครั้ง : กรณีศึกษาชุมชนในตำบลโคกหม้อ อำเภอกาหลง จังหวัดอุทัยธานี และโครงการการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าจากลาวครั้ง หมู่ที่ 4 บ้านทุ่ง ตำบลห้วยขมิ้น อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี 2) ภูมิปัญญาทางด้านโหราศาสตร์ จำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ การอนุรักษ์ฟื้นฟูและสืบสานภูมิปัญญาด้านโหราศาสตร์ของลาวครั้งเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของจังหวัดนครปฐม 3)

ภูมิปัญญาทางด้านภาษาลาวครั้ง จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรเรื่องภาษาลาวครั้ง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และอนุรักษ์และสืบทอดภาษาถิ่น: ภาษาลาวครั้ง อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม 4) ประเพณีขึ้นหอเจ้านาย จำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ประเพณีขึ้นหอเจ้านายของชุมชนลาวครั้ง หมู่บ้านโคก อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 5) ความเชื่อและพิธีกรรมนับถือผี จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ ความเชื่อและพิธีกรรมการนับถือผีบรรพบุรุษของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในอำเภอดอนตูมจังหวัดนครปฐม และ ความมีตัวตนของผีในวัฒนธรรมลาวครั้งที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติและสภาพแวดล้อมสรรค์สร้างของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น 6) ความเชื่อเรื่องการย้อมสีครั้ง จำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์การย้อมสีครั้งของชาวลาวครั้งในประเทศไทย: วิทยาศาสตร์ธรรมชาติและวัฒนธรรม 7) นอกจากนี้มีผลงานทางวิชาการ จำนวน 2 เรื่อง ที่ศึกษาในด้านการพัฒนาและสืบทอดภูมิปัญญาด้านต่าง ๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน ได้แก่ พัฒนาศูนย์การเรียนรู้วัฒนธรรมชุมชนลาวครั้งบ้านทุ่งผักกูด ต.ห้วยด้วน อ.ดอนตูม จ.นครปฐม และรายงานการวิจัยการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อการอนุรักษ์/ต่อยอดวัฒนธรรมลาวครั้ง บ้านกุดจอก จังหวัดชัยนาท

ผลการวิเคราะห์การสืบค้นในระบบฐาน TDC นั้น พบว่า ภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมที่มีผู้สนใจศึกษาเป็นจำนวนมากที่สุดนั้น คือ ด้านของผ้าทอลาวครั้ง รองลงมา คือ การศึกษาภาษาลาวครั้ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง ได้แก่ การทอผ้า และภาษาลาวครั้ง นั่นเอง ซึ่งในผลงานวิจัยนี้พบว่า งานทางวิชาการด้านการทอผ้าลาวครั้งมีจำนวน 8 เรื่อง จากเรื่องทั้งหมด 18 เรื่อง อีกทั้งมีจำนวน 1 เรื่องที่ศึกษาเรื่องการย้อมสีครั้ง ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับผ้าทออีกด้วย นอกจากนี้ในเรื่องของภาษาลาวครั้ง ได้มีผู้สนใจศึกษาในเรื่องนี้ จำนวน 2 เรื่อง จากเรื่องทั้งหมด 18 เรื่อง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งว่าลาวครั้งมีการรักษาและสืบทอดการทอผ้าไว้อย่างเหนียวแน่นเกือบทุกพื้นที่ที่กระจายการตั้งรกรากอยู่ มีเอกลักษณ์ที่ลายผ้าเป็นตนเอง โดยเฉพาะลายดอกมะเดื่อ มีการย้อมสีครั้งตามความเชื่อและภูมิปัญญา ซึ่งเป็นลักษณะที่โดดเด่นของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง

ส่วนที่ 2 รายละเอียดในฐานข้อมูลห้องสมุด ในระบบ OPAC หรือ Online Public Access Catalog ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เรื่องภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมชาติพันธุ์ลาวครั้ง พ.ศ. 2545-2561

การสืบค้นงานจากฐานข้อมูล OPAC หรือ Online Public Access Catalog ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ พบว่า ได้มีผู้จัดทำผลงานทางวิชาการ ได้แก่ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และบทความวิชาการเกี่ยวกับชาติพันธุ์ลาวครั้ง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545-2561 ไว้ จำนวนทั้งสิ้น 23 เรื่อง จากแบบบันทึกข้อมูลจากฐานข้อมูลห้องสมุด OPAC มหาวิทยาลัยต่าง ๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างชาติพันธุ์ลาวครั้งของการศึกษาในผลงานทางวิชาการนั้น จะเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ตั้งถิ่นฐานตามพื้นที่ต่าง ๆ ในประเทศไทย ได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งลุ่มแม่น้ำภาคกลาง กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งบ้านกุดจอก จังหวัดชัยนาท กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง จังหวัดอุทัยธานี กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งภาคเหนือตอนล่าง กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง จังหวัดพิจิตร

ภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรม ของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย ที่มีการศึกษาค้นคว้าไว้นั้น สามารถแบ่งภูมิปัญญาได้เป็นด้านต่าง ๆ ได้ 8 ประเด็น ดังนี้ 1) ภูมิปัญญาทางการทอผ้าลาวครั้ง จำนวน 9 เรื่อง ได้แก่ ทอผ้า ทอชีวิต วิถีลาวครั้ง 'อี่ป้าลิ้มผัว' ตีนจกลายปราบเวียน, ผ้าฝ้ายทอมือของกลุ่มคนไทยเชื้อสายลาวครั้ง ในเขตอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี, การศึกษาภูมิปัญญาการทอผ้าพื้นเมืองของคนไทยเชื้อสายลาวครั้งในจังหวัดสุพรรณบุรี ชัยนาท และอุทัยธานี, การสร้างตราสินค้า กรณีศึกษาทุนวัฒนธรรมสิ่งทอลาวครั้ง ชุมชนบ้านนาตาไฟ อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี สำหรับกลุ่มเจนเนอร์เรชั่นเพาเวอร์ เพื่อสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายชุดทำงานสตรี, การศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการสื่อสารเพื่อการดำรงอยู่ของ

วัฒนธรรมผ้าทอมือลาวครั้งระหว่างชุมชนในพื้นที่ประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ลาวครั้งบ้านสระยายชี จ.พิจิตร), การดำรงอยู่ของการทอผ้าตีนจกของชาวไทยเชื้อสายลาวครั้ง บ้านสระบัวเก่า อำเภอตาบองช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี, การจัดการความรู้ที่ตกทอดจากภูมิปัญญาการทอผ้าขึ้นตีนจกของคนไทย เชื้อสายลาวครั้ง: กรณีศึกษากลุ่มทอผ้าลาวครั้งบ้านบ่อกร อำเภอดมดินนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี, การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองไทครั้งภาคกลาง เพื่อเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และการพัฒนาและออกแบบชุดทำงานสตรีจากผ้าขึ้นตีนจก ลาวครั้ง จังหวัดสุพรรณบุรี 2) ภูมิปัญญาทางด้านเรือนลาวครั้ง จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ ย่าง เยื่อน เื่อน ครั่ง : การปรับตัวในการใช้ประโยชน์ที่ว่างที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชาวลาวครั้ง และขอบเขตเรือนพื้นถิ่นในชุมชนน้อย : กรณีศึกษาหมู่บ้านลาวครั้ง ส่วนที่ 2 3) ภูมิปัญญาทางด้านภาษาลาวครั้ง จำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ คำเรียกสัมผัสและทัศนคติเกี่ยวกับคำเรียกสัมผัสของกลุ่มชาติพันธุ์ไทในเขตภาคเหนือตอนล่าง: ไทโซ่ง ไทครั้ง และลาวแง่ว 4) ภูมิปัญญาทางด้านเกษตรกรรม จำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ ชื่อพืช โลหะภัณฑ์ และภูมิปัญญาไทครั้ง ภูมิภาคเหนือตอนล่าง 5) วิถีชีวิตและความเป็นมาของชาติพันธุ์ลาวครั้ง จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ สืบค้นไท-ลาวกู่/ครั้ง/คลั่ง/ครั้งอีกครั้ง : ตำแหน่งแห่งที่, ประวัติศาสตร์ และกระบวนการวิวิธวิทยา และไท-ลาว : รายงานสรุปผลการวิจัย ตั้งแต่ พ.ศ. 2552-2555 โครงการวิจัย "การศึกษาแบบองค์รวมของการปรับตัวในบริบทใหญ่ที่แตกต่างของกลุ่มชาติพันธุ์ไท-ลาว ในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคกลางของประเทศไทย" 6) ภูมิปัญญาทางด้านอาหารลาวครั้ง จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ อาหารลาวครั้ง : ชุมชนห้วยด้วน อ.ดอนตูม จ.นครปฐม และอาหารพื้นถิ่นกับกลไกในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ : กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง จังหวัดชัยนาท 7) อัตลักษณ์และการรักษาอัตลักษณ์ลาวครั้ง มีจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ อัตลักษณ์และการรักษาอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง : กรณีศึกษา บ้านกงลาดและบ้านทุ่งผักกูด ตำบลห้วยด้วน อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม และอัตลักษณ์ ภูมิปัญญา และการสืบสานภาษาชาติพันธุ์ไทครั้งภาคเหนือตอนล่าง และ 8) นอกจากนี้มีผลงานทางวิชาการ จำนวน 4 เรื่อง ที่ศึกษาในด้านการพัฒนาและสืบทอดภูมิปัญญาด้านต่าง ๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในรูปแบบของพิพิธภัณฑ์ และการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน ได้แก่ รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการศึกษาเชิงสร้างสรรค์ : ศูนย์การเรียนรู้ผ้าทอพื้นเมืองโบราณลาวชี-ลาวครั้ง จังหวัดสุพรรณบุรี, "ลาวครั้ง" ที่บ้านกุดจอก วัดศรีสโมสร และพิพิธภัณฑ์ของท้องถิ่น, การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง จังหวัดนครปฐม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ และการพัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง จังหวัดนครปฐมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์

จากผลการวิเคราะห์การสืบค้นในระบบฐาน OPAC นั้น พบว่า ภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมที่มีผู้สนใจศึกษาเป็นจำนวนมากที่สุดนั้น คือ ด้านของผ้าทอลาวครั้ง รองลงมา คือ การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ลาวครั้งเพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาให้คงอยู่สืบไป ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง ได้แก่ การทอผ้า และอัตลักษณ์ของชาวลาวครั้ง นั่นเอง ซึ่งในผลงานวิจัยนี้พบว่า งานทางวิชาการด้านการทอผ้าลาวครั้งมีจำนวน 9 เรื่อง จากเรื่องทั้งหมด 23 เรื่อง นอกจากนี้ในเรื่องของพิพิธภัณฑ์ลาวครั้ง ได้มีผู้สนใจศึกษาในเรื่องนี้ จำนวน 4 เรื่อง จากเรื่องทั้งหมด 23 เรื่อง จากการสืบค้นนั้นแสดงให้เห็นว่าผ้าทอลาวครั้งนั้นยังคงมีการอนุรักษ์ พัฒนา และสืบทอดต่อมายังรุ่นหลังไว้ไม่ให้สูญหายไป โดยมีอัตลักษณ์ทางด้านลวดลายเฉพาะของชาติพันธุ์ลาวครั้ง นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาลวดลายใหม่ ๆ ให้เป็นที่สนใจแก่คนภายนอกจนสามารถสร้างรายได้ให้แก่กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งได้ และเพื่อไม่ให้ภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมสูญสลายหรือถูกกลืนไปกับวัฒนธรรมภายนอก ยังมีการจัดทำแหล่งการเรียนรู้และวัฒนธรรมเพื่อบอกเล่าเรื่องราวความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งตลอดจนจัดแสดงเกี่ยวกับเครื่องมือการดำรงชีวิต และเครื่องมือการทอผ้าที่เป็นเอกลักษณ์สำคัญของชาวลาวครั้งไว้อีกด้วย

ส่วนที่ 3 แบบบันทึกตารางการจัดหมวดหมู่ข้อมูลภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย

จากการสืบค้นทางด้านภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย ทั้งในระบบฐานข้อมูล TDC หรือ Thai Digital Collection และจากฐานข้อมูลห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ด้วยฐานข้อมูลระบบ OPAC หรือ Online Public Access Catalog ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2561 นั้น พบว่า ได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย ในระบบฐานข้อมูล TDC หรือ Thai Digital Collection ทั้งสิ้น จำนวน 18 เรื่อง และในฐานข้อมูลระบบ OPAC หรือ Online Public Access Catalog ทั้งสิ้น จำนวน 23 เรื่อง รวมทั้งสิ้นมีผู้ศึกษาเกี่ยวกับภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2561 จำนวนทั้งสิ้น 41 เรื่อง

ตารางที่ 1

แบบบันทึกตารางการจัดหมวดหมู่ข้อมูล

ลำดับ	หมวดหมู่ระบบ TDC	หมวดหมู่ระบบ OPAC
1	ภูมิปัญญาผ้าทอลาวครั้ง	ภูมิปัญญาผ้าทอลาวครั้ง
2	ภูมิปัญญาทางด้านโหราศาสตร์	ภูมิปัญญาด้านเรือนลาวครั้ง
3	ภูมิปัญญาด้านภาษาลาวครั้ง	ภูมิปัญญาด้านภาษาลาวครั้ง
4	ประเพณีขึ้นหอเจ้านาย	ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม
5	ความเชื่อเรื่องพิธีกรรมและการนับถือผี	วิถีชีวิตและความเป็นมาของชาติพันธุ์ลาวครั้ง
6	การพัฒนาและสืบทอดภูมิปัญญา	ภูมิปัญญาทางด้านอาหารลาวครั้ง
7	-	อัตลักษณ์และการรักษาอัตลักษณ์ลาวครั้ง
8	-	การพัฒนาและสืบทอดภูมิปัญญา

แบบบันทึกตารางการจัดหมวดหมู่ข้อมูลของฐานข้อมูลทั้ง 2 ระบบนั้น พบว่า ภูมิปัญญาที่มีการศึกษาเกี่ยวกับชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทยที่มีความคล้ายคลึงกัน มีจำนวน 3 หมวดหมู่ ได้แก่ ภูมิปัญญาผ้าทอลาวครั้ง ภูมิปัญญาภาษาลาวครั้ง และการพัฒนาและสืบทอดภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งนั้น ได้แก่ ผ้าทอลาวครั้ง และภาษาลาวครั้ง เนื่องจากว่าในแต่ละพื้นที่ในประเทศไทยมีผู้สนใจศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อถ่ายทอดเกี่ยวกับประเด็นนี้เป็นจำนวนมาก เมื่อรวมกันทั้ง 2 ระบบนั้น การศึกษาเรื่องภูมิปัญญาผ้าทอลาวครั้ง มีจำนวนผู้ศึกษาทั้งสิ้น 17 เรื่อง จากทั้งหมด 41 เรื่อง และมีผู้สนใจศึกษาด้านภาษาลาวครั้งทั้งสิ้น 3 เรื่อง จาก 41 เรื่อง อีกทั้งการสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งนั้นยังได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก ซึ่งในหัวข้อเกี่ยวกับการพัฒนาและสืบทอดภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งนั้น มีผู้เก็บรวบรวมข้อมูลและศึกษาในประเด็นนี้จำนวนมากเช่นกัน โดยมีผู้ศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 6 เรื่อง จาก 41 เรื่อง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งนั้นจะยังคงสืบทอดต่อไปได้ตราบเท่าที่มีการดำรงอยู่ของชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย

จากการค้นคว้านั้นสรุปได้ว่า เนื่องจากกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งนั้นนิยมเลี้ยงครั้งไว้สำหรับการย้อมผ้าซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่ได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ส่งผลให้การทอผ้าเป็นภูมิปัญญาที่ชาวลาวครั้งสืบทอดและพัฒนาต่อมาจนถึงปัจจุบัน โดยผ้าที่ใช้ในการย้อมนั้นมีทั้งผ้าโบราณ ผ้ามัดหมี่ ผ้าตีนจก เป็นต้น สำหรับลวดลายผ้าเหล่านั้นมีทั้งแบบที่เป็นลายโบราณ เช่น ลายหมี่หลวง ลายด่านใหญ่ ลายขอพระองค์ เป็นต้น และมีลวดลายที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา เช่น ลายคันช้าง ลายจรเข้ ลายขอระฆัง

เป็นต้น นอกจากนี้ในปัจจุบันยังมีการประยุกต์หลายผ้าตามลักษณะของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมซึ่งมีความสดใสและสวยงามมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้เรื่องผ้าแล้วชาวลาวครั้งยังคงมีความเชื่อในเรื่องของผี และสืบทอดประเพณีทางพระพุทธศาสนาอย่างเหนียวแน่น ทั้งประเพณีการขึ้นหอเจ้า ความเชื่อและการนับถือผี ประเพณีทำบุญกลางบ้าน ซึ่งความเชื่อเหล่านี้ยังช่วยหลอมรวมให้เกิดความสามัคคีกันในชุมชน ความร่วมมือร่วมใจและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการจะรักษาและสืบสานความเป็นชาติพันธุ์ลาวครั้งให้ดำรงอยู่ท่ามกลางวัฒนธรรมภายนอก

ส่วนที่ 4 สรุปและสังเคราะห์ภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย

ตารางที่ 2

สรุปภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย

ลำดับ	ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม	จำนวนที่พบ
1	ภูมิปัญญาผ้าทอลาวครั้ง	17 เรื่อง
2	ภูมิปัญญาด้านภาษาลาวครั้ง	4 เรื่อง
3	การพัฒนาและสืบทอดภูมิปัญญาลาวครั้ง - พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง - การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ - การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้	9 เรื่อง
4	ภูมิปัญญาด้านโหราศาสตร์	1 เรื่อง
5	ประเพณีขึ้นหอเจ้านาย	1 เรื่อง
6	ความเชื่อและพิธีกรรมการนับถือผี	1 เรื่อง
7	ภูมิปัญญาด้านเรือนลาวครั้ง	2 เรื่อง
8	วิถีชีวิตและความเป็นมาของชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย	2 เรื่อง
9	ภูมิปัญญาด้านอาหารลาวครั้ง	2 เรื่อง
10	อัตลักษณ์และการรักษาอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ลาวครั้ง	2 เรื่อง

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยในชั้นหัตถิภูมิ และจัดหมวดหมู่เกี่ยวกับภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย สามารถสังเคราะห์ได้ว่า การศึกษาภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย มีประเด็นในการศึกษาหลักอยู่ทั้งสิ้น 10 ประเด็นสำหรับที่จะนำไปใช้ในการต่อยอดองค์ความรู้ในชุดโครงการวิจัยต่อไปได้ ได้แก่ 1) ภูมิปัญญาผ้าทอลาวครั้ง จำนวน 17 เรื่อง 2) ภูมิปัญญาด้านภาษาลาวครั้ง จำนวน 4 เรื่อง 3) การพัฒนาและสืบทอดภูมิปัญญาลาวครั้ง ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง, การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ จำนวน 9 เรื่อง 4) ภูมิปัญญาด้านโหราศาสตร์ จำนวน 1 เรื่อง 5) ประเพณีขึ้นหอเจ้านาย จำนวน 1 เรื่อง 6) ความเชื่อและพิธีกรรมการนับถือผี จำนวน 1 เรื่อง 7) ภูมิปัญญาด้านเรือนลาวครั้ง จำนวน 2 เรื่อง 8) วิถีชีวิตและความเป็นมาของชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย จำนวน 2 เรื่อง 9) ภูมิปัญญาด้านอาหารลาวครั้ง จำนวน 2 เรื่อง และ 10) อัตลักษณ์และการ

รักษาอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ลาวครั้ง จำนวน 2 เรื่อง สรุปลักษณะปัญหา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย สามารถสังเคราะห์ได้ว่า การศึกษาภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย มีประเด็นในการศึกษาหลักอยู่ทั้งสิ้น 10 ประเด็น ซึ่งแต่ละประเด็นนั้นมีการศึกษาตามกระบวนการวิจัยที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย ซึ่งจากในการศึกษางานวิจัยนั้นมีการกล่าวถึงความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งว่าแต่เริ่มเดิมทีอาศัยอยู่ที่ใด และอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยด้วยเหตุผลใด กระทั่งอยู่ในประเทศตามภาคใดและจังหวัดใดบ้าง จากการศึกษาข้อมูลตัวอย่างของงานวิจัยนั้นแสดงให้เห็นถึงข้อมูลพื้นฐานจากการค้นคว้าวิจัยได้ นั่นคือกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยจะพบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งเข้ามาตั้งถิ่นฐานบริเวณภาคเหนือตอนล่าง และบริเวณลุ่มแม่น้ำภาคกลาง ตามจังหวัดที่ปรากฏในผลงานการศึกษาทางวิชาการ ได้แก่ พิจิตร อุทัยธานี ชัยนาท สุพรรณบุรี และนครปฐม

2. เนื้อหาตามขอบเขตงานวิจัย ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้าในงานวิจัยต่าง ๆ นั้น พบว่า ขอบเขตของงานวิจัยแต่ละเรื่องนั้น มีขอบเขตของเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องของภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทยทั้งสิ้น เช่น ภูมิปัญญาทางการทอผ้าลาวครั้ง ภูมิปัญญาทางด้านภาษาลาวครั้ง ภูมิปัญญาด้านความเชื่อ การนับถือผี เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าขอบเขตของเนื้อหาที่มีผู้สนใจศึกษาคืออัตลักษณ์ที่โดดเด่นของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งที่ตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยนั่นเอง รวมไปถึงมีการศึกษาเพื่อพัฒนาและสืบทอดภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทยให้ดำรงอยู่

3. วิธีดำเนินการวิจัย สำหรับผลงานทางวิชาการที่ได้ศึกษาค้นคว้านั้น มีวิธีการดำเนินการวิจัยที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ การกำหนดขั้นตอนการวิจัย รายละเอียดการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างงานวิจัย การเลือกกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการวิจัย มีทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยในเชิงคุณภาพ การสัมภาษณ์ การจัดกิจกรรมสนทนากลุ่ม การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย นอกจากนี้มีการรวบรวมข้อมูลในเชิงปริมาณ เพื่อหาค่าสถิติที่ใช้ในงานวิจัยให้ได้มาซึ่งคำตอบที่เที่ยงตรงและแม่นยำ

4. ผลการวิจัย เมื่อศึกษาค้นคว้าผลงานทางวิชาการทั้งสิ้น 41 เรื่องแล้ว พบว่า ผลการวิจัยทุกเรื่องเกิดจากการเก็บรวบรวมข้อมูลตามประเด็นต่าง ๆ ในเรื่องของภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมลาวครั้งในประเทศไทย โดยที่แตกต่างในการวิจัย นั่นคือ พื้นที่ในการเก็บข้อมูลการวิจัย และลักษณะของภูมิปัญญาที่ศึกษาวิจัย ซึ่งจะมีความหลากหลายบ้างขึ้นอยู่กับความสนใจในการศึกษาของผู้วิจัย แต่กระบวนการที่ได้มาของผลการวิจัยนั้นมีความคล้ายคลึงกัน คือ เพื่อหาแนวทางการวิจัย และข้อสรุปในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมลาวครั้งในประเทศไทย

5. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ผลงานทางวิชาการที่ศึกษาทุกเรื่องนั้นมีความคล้ายคลึงกันในประเด็นนี้ เนื่องจากการกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยในผลงานทางวิชาการเกือบทุกเรื่องก็เพื่อการศึกษาทางด้านภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในด้านต่าง ๆ เมื่อได้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ แล้ว ผลงานทางวิชาการทุกชิ้นจะต้องนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนมากที่สุด โดยมีหลายเรื่องที่น่าผลงานไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้วยการศึกษาและพัฒนาภูมิปัญญาให้สืบทอดต่อไปยังรุ่นลูกหลานได้ เช่น การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การจัดหลักสูตรเกี่ยวกับภาษาลาวครั้ง เป็นต้น สำหรับงานวิจัยเรื่องการสังเคราะห์ภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทยนั้น ได้นำผลความรู้และการสังเคราะห์ด้านต่าง ๆ ไปใช้ประโยชน์ด้วยการรวบรวมเป็นข้อมูลพื้นฐาน เพื่อการสืบค้น ค้นคว้า และต่อยอดชุดโครงการงานวิจัยการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในจังหวัดนครปฐมต่อไป

ผลการสังเคราะห์ พบว่า งานวิจัยที่ได้ศึกษาค้นคว้า ตั้งแต่ปี 2545-2561 สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งยังคงมีการสืบทอดภูมิปัญญาและอนุรักษ์อัตลักษณ์ความเป็นชาติพันธุ์ลาวครั้งไว้อย่างต่อเนื่อง โดยจุดเด่นของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งทีพบนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับผ้าทอลาวครั้ง และประเพณี ความเชื่อด้านต่าง ๆ ซึ่งผลจากการสังเคราะห์นี้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการ

นำไปใช้สร้างรูปแบบการท่องเที่ยวโดยนำอัตลักษณ์และเอกลักษณ์มาเป็นจุดดึงดูดความสนใจของผู้ที่เข้ามาศึกษาวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางเพื่อขับเคลื่อนให้เป็นแหล่งเรียนรู้และเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง

7. อภิปรายผล

จากการศึกษาการสังเคราะห์ภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ

1. การรวบรวมงานวิจัยทางด้านภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย ผลการศึกษาข้อมูลชั้นทุติยภูมิแสดงให้เห็นการจัดหมวดหมู่ของประเด็นต่าง ๆ ที่ปรากฏในงานวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง ชาติพันธุ์ “ไทครั้ง” ภูมิภาคเหนือตอนล่าง: อัตลักษณ์และความหลากหลาย ของ อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา (2560) งานวิจัย เรื่อง ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวลาวครั้งบ้านบ่อกรูและบ้านทุ่งกฐิน ตำบลบ่อกรู อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ของ พระสยาม กาฬภักดี (2549) อัตลักษณ์และการรักษาอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง : กรณีศึกษา บ้านกลางและบ้านทุ่งผักกูด ตำบลห้วยด้วน อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ของ ชูตินันท์ คำวิชัย (2556) งานเรื่องสารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย ลาวครั้ง ของ มยุรี ถาวรพัฒน์ และเอมอร เชาวส์วน (2548)

2. การสังเคราะห์งานวิจัยด้านภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย เพื่อตกผลึกข้อมูลในด้านภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมลาวครั้ง สอดคล้องกับงานบทปริทัศน์หนังสือการสังเคราะห์งานวิจัยและการวิเคราะห์อภิธาน ของ ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม (2555) งานการสังเคราะห์งานวิจัยและประเมินเชิงผสมผสานวิธี ของ รัตนะ บัวสนธิ์ (2555)

ทั้งนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมเป็นภาคีเครือข่ายการทำงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่นกับสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครปฐมที่มีนโยบายขับเคลื่อน OTOP นวัตกรรมในจังหวัดนครปฐมให้เป็นรูปธรรมและยั่งยืน จึงจะนำผลงานที่ศึกษาวิจัยกำหนดทิศทางงานวิจัยที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาต้นทุนทางภูมิปัญญา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านศิลปะและวัฒนธรรมให้เกิดการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยว และเพื่อให้เกิดการต่อยอดข้อมูลพื้นฐานทางด้านภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง ในการจัดทำโครงการวิจัยชุดการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งจังหวัดนครปฐม ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สทว.) ต่อไป

8. องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากการการศึกษการสังเคราะห์ภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยทางด้านภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย และสังเคราะห์งานวิจัยด้านภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย สามารถตกผลึกข้อมูลในด้านภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมลาวครั้ง เพื่อสร้างกระบวนการองค์ความรู้ด้านการสังเคราะห์งานวิจัยด้านภูมิปัญญาวิถีชีวิต และวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย ผู้วิจัยได้จัดหมวดหมู่องค์ความรู้จากภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งไว้ 10 หมวดหมู่ ได้แก่ 1) ภูมิปัญญาผ้าทอลาวครั้ง 2) ภูมิปัญญาด้านภาษาลาวครั้ง 3) การพัฒนาและสืบทอดภูมิปัญญาลาวครั้ง แบ่งเป็น พิพิธภัณฑสถานกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง, การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ 4) ภูมิปัญญาด้านโหราศาสตร์ 5) ประเพณีขึ้นห่อเจ้านาย 6) ความเชื่อและพิธีกรรมการนับถือผี 7) ภูมิปัญญาด้านเรือนลาวครั้ง 8) วิถีชีวิต

และความเป็นมาของชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย 9) ภูมิปัญญาด้านอาหารลาวครั้ง และ 10) อัตลักษณ์และการรักษาอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ลาวครั้ง

9. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อมูลชั้นทุติยภูมิจากการจัดหมวดหมู่ของประเด็นต่าง ๆ ที่ปรากฏในงานวิจัย
2. การสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อตกผลึกข้อมูลในด้านภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมลาวครั้ง
3. ประเด็นจากการสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างและต่อยอดองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมลาวครั้งในจังหวัดนครปฐมต่อไป
4. การวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การขยายขอบเขตการวิจัย โดยเพิ่มเติมปีในการเก็บรวบรวมข้อมูลและเพิ่มแหล่งข้อมูลที่มีความหลากหลายมากขึ้น
2. การศึกษาสังเคราะห์ในเชิงลึกวิเคราะห์ห่อภิมาณ เพื่อได้องค์ความรู้ใหม่ที่ทันสมัยและสืบทอดอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งให้ดำรงอยู่
3. การศึกษาทางด้านพิธีกรรม ประเพณี และการนับถือผีของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในประเทศไทย

รายการอ้างอิง

- ชุตินันท์ คำวิชัย. (2556). *อัตลักษณ์และการรักษาอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง : กรณีศึกษา บ้านกงลาดและบ้านทุ่งผักกูด ตำบลห้วยด้วน อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม*. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไชยยศ ไผวิทยศิริธรรม. (2555). บทปริทัศน์หนังสือการสังเคราะห์งานวิจัยและการวิเคราะห์ห่อภิมาณ. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 4(1), 278-280.
- ทิมมพร เต็ดขุนทด. (2556). *การศึกษาวถีชีวิตชุมชนกับการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน จังหวัดสมุทรสงคราม [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์]*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นันทพร ศรีสุทธะ (2544). *วิถีชีวิตชุมชนกับการเกิดโรคเบาหวาน กรณีศึกษาชุมชนบ้านจั่ว ตำบลลุ่มย์ อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นันทสาร สีสลับ และคณะ. (2540). *ภูมิปัญญาไทย สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม 23 (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. มูลนิธิโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน.
- นิยพรรณ วรณศิริ. (2550). *มานุษยวิทยาสังคมและวัฒนธรรม : แนวคิด ทฤษฎี ความเป็นมา และสาระสำคัญด้านมานุษยวิทยาสังคมและวัฒนธรรม ฉบับสมบูรณ์*. โรงพิมพ์ บริษัทเอ็กสเปอร์เนท จำกัด .
- นุชลี คล้ายวนเพ็ญ. (2553). *การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพระนคร*. [สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พระสยาม กาฬภักดี (อหิโสโก). (2549). *ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวลาวครั้งบ้านบ่อกรุและบ้านทุ่งกฐิน ตำบลบ่อกรุ อำเภอดำรงนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี*. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

ภูสิทธิ์ ชันติกุล. (2554). ปัจจัยที่ทรงอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร.

[วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

มยุรี ถาวรพัฒน์ และเอมอร เขาว์สวน.(2548). สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย ลาวครั้ง. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

รัตน์ บัวสนธ์. (2555). การสังเคราะห์งานวิจัยและประเมินเชิงผสมผสานวิธี. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศศิธร ธรรมโสภิต. (2553). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตคลองสาน สังกัดกรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.

อคิน รพีพัฒน์. (2551). วัฒนธรรมคือความหมาย : ทฤษฎีและวิธีการของดลิตฟอร์ด เกียร์ซ. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).

อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา. (2559). ชาติพันธุ์ “ไทครั้ง” ภูมิภาคเหนือตอนล่าง:อัตลักษณ์และความหลากหลาย. มหาวิทยาลัยนเรศวร.